

Svar till Lillemor Thalín:

Kan vi inte hjälpas åt?

Visst är det sant att min syn på medias bristande vilja och förmåga att ge spridning åt kvalificerad ekonomisk information från oberoende ekonomer (i Ekonomisk Debatt 8/78) framkastades som ett "löst utslängt påstående". Den framfördes med ledarskribentens rätt att torgföra sina åsikter och värderingar utan anspråk på omedelbar vetenskaplig dokumentation (hur nu en sådan skulle utformas i detta speciella fall). Ändå måste jag säga att min åsikt på den här punkten har kommit att grundas ganska djupt under två års arbete med ekonomisk journalistik i Ekonomisk Debatt. Jag vet

också att åsikten delas av många av mina ekonom-kolleger.

Lillemor Thalín lägger en del av skulden på ekonomerna, som inte kan uttrycka sig på begriplig svenska. Jag är inte säker på att detta är en rimlig ursäkt. Kan verkligen en utrikesreporter som missade Vietnams invasion i Kambodja försvara sig med att "kambodjanska nyhetsbyrån formulerar sig så illa"? Är det inte journalistens uppgift att tränga bakom förlåten och uppenbara de verkliga sammanhangen? Många börsskribenters imponerande förmåga att skåda igenom företagets dimbildning i balans- och re-

sultaträkningar vittnar om att detta inte är några omöjliga anspråk att lägga även på den ekonomiska journalistiken.

Ytterst få ekonomer besitter den för många till journalistisk direktkommunikation som Lillemor Thalín (med rätta) tillskriver "Assar Lindbeck och några till". Två års systematiskt bortrensande av Paretooptimaliteter, incitamentsstrukturer, etc ur ED-artiklar har lärt mig att detta inte bara är en fråga om ordval. En uppsats, som inte innehåller ett enda svårt ord, kan ändå vara "svår" i bemärkelsen att den kräver stor eftertanke. En rimlig funktionsuppdelning mellan ekonomer och journalister vore väl därför att ekonomerna får göra sin analys med (i bästa fall) spännande slutsatser och att journalisterna i sin tur för analys och slutsatser vidare i journalistiskt klämmig form, med allt av bildspråk och drastiska exempel som ekonomerna är oförmögna att prestera. Det har varit min förhoppning att många artiklar, som publiceras i Ekonomisk Debatt skulle slå igenom i opinionsbildningen som sådana tvåstegsraketer. Men på några få undantag när har så inte blivit fallet. Ta ett exempel ur högen: Ekonomisk Debatt nr 3/1977. Göran Skogh visar där att sjukförsäkrings-systemet leder till onödigt många yrkeskador. Ingen reaktion. Per Magnus Wijkman skjuter "analysen" bakom utflaggningsförbudet i sank och visar att förbudet leder till samhällsekonomiska förluster. Inte ett ord. Lars Söderström visar enkelt men elegant hur man genom en begränsad höjning av momsen ("beskattning av produktionen") skulle kunna avskaffa inkomstskatten. Dödyst.

Lillemor Thalíns motexempel med SNS Konjunkturråd är enligt min mening inte särskilt välfunnet. Visst har rådets rapporter fått stor genomslagskraft,

men det beror ju på att det är *SNS-ekonomerna* som lagt sig väldigt nära den ekonomiska journalistiken och inte tvärt om. Enligt många ekonomers uppfattning har man lagt sig alltför nära, i sin satsning på policyförslag som ibland varit mer publikknipande än analytiskt underbyggda. Med Finansplanernas utveckling under senare år har vi ju faktiskt hamnat i den ovanliga situationen att dessa politiska dokument bitvis befinner sig på högre analysnivå än vad de "oberoende ekonomernas" framställning gör.

Min slutsats är och förblir att det finns utrymme för väsentliga förbättringar av den ekonomiska journalistiken. Min kritik härvidlag var dock självfallet inte riktad mot enskilda journalister, och allra minst mot journalister med Lillemor Thalíns dokumenterade ambition och förmåga att reda ut svårtillgängliga ekonomiska begrepp och samband. Kritiken var däremot riktad mot de personer inom press, radio och TV, som är ytterst ansvariga för den ekonomiska nyhets- och debattbevakningen. Dessa tar på sig ett stort ekonomisk-politiskt ansvar när de låter denna bevakning (och därav föranledda kommentarer) skötas av personer utan vare sig vilja eller kompetens att reda ut sammanhangen. Möjligen är det sant att läget förbättrats under de sista tio åren. Men den alltmer komplexa och samtidigt alltmer betydelsefulla samhällsekonomiska utvecklingen och debatten kräver alltfler kvalificerade ekonomiska journalister, mer vidareutbildning av dessa journalister och allt större resurser för medias ekonomibevakning. Jag tror att Lillemor Thalín håller med mig på den punkten.

Hans Tson Söderström